

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра професійної патології і функціональної діагностики
та фтизіопульмонології

ПРОФЕСІЙНІ ХВОРОБИ

Методична розробка
до практичних занять
для здобувачів вищої освіти
6 курсу медичного факультету

Одеса
ОНМедУ
2025

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра професійної патології і функціональної діагностики
та фтизіопульмонології

ПРОФЕСІЙНІ ХВОРОБИ

Методична розробка
до практичних занять
для здобувачів вищої освіти
6 курсу медичного факультету

Одеса
ОНМедУ
2025

УДК 616-057(076)
П78

Розробники:

Олександр ІГНАТЬЄВ, д. мед. н., професор
Тамара ОПАРІНА, к. мед. н., доцент
Олексій ПАНЮТА, к. мед. н., доцент
Людмила ЗАГОРОДНЯ, к. мед. н., доцент
Тетяна ЯМІЛОВА, к. мед. н., доцент
Тетяна ПРУТІЯН, доктор філософії, доцент
Вероніка ВОЛЯНСЬКА, к. мед. н., доцент кафедри
Наталя ШЕВЧЕНКО, к. мед. н., асистент

Рецензенти:

Олена Волошина — завідувачка кафедри загальної практики
Одеського національного медичного університету,
д. мед. н., професор
Володимир Бабієнко — завідувач кафедри гігієни
та медичної екології Одеського національного
медичного університету, д. мед. н., професор

*Рекомендовано до друку
вченою радою медичного факультету
Одеського національного медичного університету МОЗ України
(Протокол № 6 від 15.03.2024 р.)*

© Розробники: О. Ігнат'єв,
Т. Опаріна, О. Панюта та ін.,
2025

© Одеський національний
медичний університет, 2025

Практичне заняття № 1

Тема. Загальні питання професійної патології. Медичні огляди

Мета: сформувані чітке уявлення про відмінності професійних захворювань, відпрацювати алгоритм встановлення професійного характеру захворювання, алгоритм побудови розслідування нещасного випадку на виробництві; розширити знання про медичні огляди, їхні організацію, проведення, значення, якими документами регулюються; розібрати, які висновки може зробити комісія після завершення медичного огляду.

Основні поняття: професійна патологія; шкідливий виробничий фактор; санітарно-гігієнічні умови праці, попередні, періодичні та позачергові медичні огляди; експертиза працездатності.

Обладнання: мультимедійний проєктор, ноутбук із презентацією.

План

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування щодо знання основної термінології.
3. Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття.
4. Обговорення теоретичних питань.
5. Теми доповідей / рефератів.
6. Підбиття підсумків: виставлення поточних оцінок.
7. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси).

Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття

1. Перерахуйте основні групи професійних захворювань:
 - а)
 - б)

- в)
- г)
- д)
- е)
- ж)

2. Назвіть основні документи, які регулюють виявлення, облік і профілактику професійних захворювань.

3. Укажіть, на які етапи ділиться процес встановлення професійного характеру захворювання.

4. Перерахуйте документи, які потрібно проаналізувати для встановлення зв'язку захворювання з виробничою діяльністю.

5. Яка головна задача періодичного медичного огляду працівників?

6. Яка головна задача попереднього медичного огляду працівників?

Обговорення теоретичних питань

1. Основні відмінності професійних захворювань.

2. Побудувати алгоритм розслідування нещасного випадку на виробництві.

3. Побудувати алгоритм встановлення професійного характеру захворювання.

4. Які висновки може зробити комісія після завершення медичного огляду?

Примітка. Обговорення теоретичних питань може відбуватись у формі відповідей на поставлені питання, диспутів, дискусій, виступів з доповідями, рефератами, обговорення доповідей та рефератів, рецензування відповідей здобувачів вищої освіти тощо.

Теми доповідей / рефератів

1. Облік, реєстрація та розслідування випадків професійних отруєнь і професійних захворювань в Україні.

2. Проведення медичних оглядів під час воєнного стану в Україні.

Примітка. При підготовці доповіді, реферату, аналітичного огляду тощо здобувачі вищої освіти можуть також готувати дидактичні

наочні матеріали у вигляді таблиць, кодограм, слайдів, рисунків, схем препаратів і т. д.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Професійні хвороби : підруч. / Капустник В. А., Костюк І. Ф., Ігнат'єв О. М. та ін. ; за ред. проф. В. А. Капустника, проф. І. Ф. Костюк. 5-те вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України.

3. Про затвердження порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій : Наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. № 246.

4. Професійні хвороби : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів / Ігнат'єв О. М., Ярмула К. А., Панюта О. І., Загородня Л. І. Одеса, 2015. 56 с.

Додаткова

1. Occupational diseases / Kapustnik V. A., Kostyuk I. F., Bondarenko H. O. et al. ; edited by V. A. Kapustnik, I. F. Kostyuk. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2016. 496 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Щодо медичного огляду в умовах воєнного стану : Лист МОЗ від 21.04.2022 р. № 26-04/17/744/ЗПІ-22/912. URL: <https://document.vobu.ua/doc/12474>

Практичне заняття № 2

Тема. Пневмоконіози, хронічний бронхіт і хронічне обструктивне захворювання легень пилової етіології

Мета: сформувати чітке уявлення про послідовність і відпрацювати навички при підозрі, діагностиці, встановленні діагнозу та проведенні експертизи працездатності у хворих на професійне захворювання пневмоконіоз; розширити знання про діагностику і диференційну діагностику хронічного бронхіту та хронічне обструктивне захворювання легень пилової етіології як професійного захворювання.

Основні поняття: пневмоконіоз, силікоз, силікати, азбестоз, талькоз, антракоз, металококіози, карбококіози, бісиноз, інтерстиціальний фіброз, вузликовий і вузловий пневмоконіоз, пиловий бронхіт, професійна бронхіальна астма, хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ).

Обладнання: мультимедійний проектор, ноутбук із презентацією.

План

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування щодо знання основної термінології.
3. Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття.
4. Обговорення теоретичних питань.
5. Теми доповідей / рефератів.
6. Підбиття підсумків: виставлення поточних оцінок.
7. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси).

**Питання (тестові завдання)
для перевірки базових знань за темою заняття**

1. Епідеміологія силікозу.
2. Основні теорії розвитку силікозу.
 - А.
 - Б.
 - В.
3. Укажіть клінічні, Rö-логічні, спірографічні ознаки I стадії силікозу:
 - Клініка
 - Rö
 - ФЗД
4. Укажіть клінічні, Rö-логічні та спірографічні ознаки II стадії силікозу:
 - Клініка
 - Rö
 - ФЗД
5. Перерахуйте основні ускладнення силікозу.
6. Експертиза працездатності при силікозі.
 - I стадія
 - II стадія
 - III стадія

Тести

1. До професій, при яких трапляється силікоз, належать:
 - А. Бурильники
 - Б. Газозварювальники
 - В. Прохідники
 - Г. Обрубники
2. Пневмоконіози від вдихання пилу, що містить азбест, тальк, цемент, належать до групи:
 - А. Силікатозів
 - Б. Карбокониозів
 - В. Металокониозів
3. Для пневмокониозів є характерними морфологічні зміни в легенях:
 - А. Інтерстиціальний фіброз

- Б. Інфільтрати
- В. Вузловий фіброз
- Г. Вузликівий фіброз

4. Ускладнення силікозу:

- А. Хронічний бронхіт
- Б. Туберкульоз
- В. ХОЗЛ
- Г. Легеневе серце
- Д. Дихальна недостатність
- Е. Усе перераховане

5. Провідний метод у діагностиці пневмоконіозів:

- А. Рентгенографія
- Б. Фібробронхоскопія
- В. Спірографія

Обговорення теоретичних питань

1. Охарактеризувати промисловий пил як шкідливий фактор — причини утворення, класифікацію, дію на організм.

2. Дати визначення ГДК у професійній патології. Установити причини умовності ГДК.

3. Дати визначення пневмоконіозів.

4. Розподілити пневмоконіози на окремі нозоформи залежно від професійного чинника, клінічної форми та рентгенологічної картини.

5. Визначити морфологічні зміни при пневмоконіозі та зазначити патогенетичні механізми їхнього розвитку.

6. Проаналізувати зміни у показниках лабораторних, функціональних і променевих методах діагностики при силікозі, використовуючи реальні або умовні історії хвороби хворих на силікоз.

7. Розробити програму лікування силікозу.

8. Визначити основні методи профілактики силікозу.

Примітка. Обговорення теоретичних питань може відбуватись у формі відповідей на поставлені питання, диспутів, дискусій, виступів з доповідями, рефератами, обговорення доповідей та рефератів, рецензування відповідей здобувачів вищої освіти тощо.

Теми доповідей / рефератів

1. Хронічний пиловий бронхіт.
2. Хронічне обструктивне захворювання легень.

Примітка. При підготовці доповіді, реферату, аналітичного огляду тощо здобувачі вищої освіти можуть також готувати дидактичні наочні матеріали у вигляді таблиць, кодограм, слайдів, рисунків, схем препаратів і т. д.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Професійні хвороби : підруч. / Капустник В. А., Костюк І. Ф., Ігнат'єв О. М. та ін. ; за ред. проф. В. А. Капустника, проф. І. Ф. Костюк. 5-те вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.
2. Професійні хвороби : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів / Ігнат'єв О. М., Ярмула К. А., Панюта О. І., Загородня Л. І. Одеса, 2015. 56 с.

Додаткова

1. Occupational diseases / Kapustnik V. A., Kostyuk I. F., Bondarenko H. O. et al. ; edited by V. A. Kapustnik, I. F. Kostyuk. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2016. 496 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Хронічне обструктивне захворювання легень. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. URL : http://www.ifp.kiev.ua/ftp1/metoddoc/nastanova_hozl_2020.pdf
2. Хронічне обструктивне захворювання легені. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації. URL : https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2013_555hozl_ukpmd.pdf
3. Пневмоконіози. URL : <https://vseosvita.ua/user/id844988/blog/pnevmoniozy-33338.html>

Практичне заняття № 3

Тема. Професійні нейротоксикози. **Інтоксикація ртуттю, свинцем, марганцем**

Мета: сформувати чітке уявлення про послідовність і відпрацювати навички при підозрі, діагностиці, встановленні діагнозу та проведенні експертизи працездатності у хворих на професійні нейротоксикози; розширити знання про прояви, діагностику, лікування, профілактику й експертизу працездатності при професійній інтоксикації ртуттю, свинцем, марганцем,

Основні поняття: нейротоксикоз, гостре і хронічне отруєння, сатурнізм, антидотна терапія, марганцевий паркенсонізм.

Обладнання: мультимедійний проєктор, ноутбук із презентацією.

План

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування щодо знання основної термінології.
3. Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття.
4. Обговорення теоретичних питань.
5. Теми доповідей / рефератів.
6. Підбиття підсумків: виставлення поточних оцінок.
7. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси).

Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття

1. Які патологічні клітини еритроцитарного ряду найбільш часто трапляються при свинцевій інтоксикації?
 - А. Пойкілоцити
 - Б. Мікроцити

- В. Макроцити
- Г. Базофільнозернисті еритроцити
- Д. Нормобласти

2. Який вид анемії розвивається при свинцевій інтоксикації?

- А. Апластична
- Б. Залізодефіцитна
- В. Гемолітична
- Г. Сидероахристична
- Д. Усе перераховане

3. Які клінічні синдроми спостерігаються при свинцевій інтоксикації?

- А. Астеновегетативний
- Б. Вегетативно-сенсорна поліневропатія
- В. Шлунково-кишковий
- Г. Анемічний синдром
- Д. Усе перераховане

4. Яке поєднання клінічних синдромів є характерним для свинцевої інтоксикації?

А. Інтенсивні болі в животі без певної локалізації, диспептичні явища, відсутність випорожнення, підвищений АТ, брадикардія

Б. Інтенсивні болі в животі, позитивні симптоми ураження очередини, диспептичні явища, відсутність випорожнення, понижений АТ, тахікардія

В. Інтенсивні болі в животі, здебільшого в ділянці правого підреб'я з іррадіюванням у ділянку попереку і правої лопатки, диспептичні явища, тахікардія, підвищення температури тіла

Г. Інтенсивні болі в животі, здебільшого в ділянці лівого підреб'я з іррадіюванням у ліву клубову ділянку, диспептичні та дизуричні явища

Д. Раптовий «кинджальний» біль у животі, різко позитивні перитонеальні симптоми, колаптоїдний стан

5. Які клінічні синдроми характерні для початкової форми хронічної свинцевої інтоксикації?

- А. Астеновегетативний синдром
- Б. Токсична анемія

- В. Вегетативно-сенсорна поліневропатія
- Г. Свинцева коліка
- Д. Підвищені показники регенерації червоної крові, ретикулоцитоз, збільшена кількість базофільнозернистих еритроцитів

6. Застосування якого препарату є найбільш ефективним для вивільної терапії при хронічній свинцевій інтоксикації?

- А. Метиленовий синій
- Б. Тіосульфат натрію
- В. Унітіол
- Г. Дипіроксим
- Д. Натрію йодид

Обговорення теоретичних питань

1. На яких виробництвах буває отруєння ртуттю?
2. До яких отрут належать ртуть та її похідні?
3. Який клінічний синдром є головним при хронічній ртутній інтоксикації?
4. Які зміни у психіці розвиваються на фоні хронічної ртутної інтоксикації?
5. Які протипоказання щодо роботи з ртуттю вам відомі?
6. Експертиза працездатності залежно від стадії хронічної ртутної інтоксикації.

Примітка. Обговорення теоретичних питань може відбуватись у формі відповідей на поставлені питання, диспутів, дискусій, виступів з доповідями, рефератами, обговорення доповідей та рефератів, рецензування відповідей здобувачів вищої освіти тощо.

Теми доповідей / рефератів

1. Хронічне отруєння свинцем.
2. Отруєння марганцем. Марганцевий паркінсонізм.

Примітка. При підготовці доповіді, реферату, аналітичного огляду тощо здобувачі вищої освіти можуть також готувати дидактичні наочні матеріали у вигляді таблиць, кодограм, слайдів, рисунків, схем препаратів і т. д.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Професійні хвороби : підруч. / Капустник В. А., Костюк І. Ф., Ігнат'єв О. М. та ін. ; за ред. проф. В. А. Капустника, проф. І. Ф. Костюк. 5-те вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України.

3. Про затвердження порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій : Наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. № 246.

4. Професійні хвороби : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів / Ігнат'єв О. М., Ярмула К. А., Панюта О. І., Загородня Л. І. Одеса, 2015. 56 с.

Додаткова

1. Occupational diseases / Kapustnik V. A., Kostyuk I. F., Bondarenko H. O. et al. ; edited by V. A. Kapustnik, I. F. Kostyuk. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2016. 496 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Ткачишин В. С. Інтоксикації свинцем і його неорганічними сполуками. *Медицина невідкладних станів*. 2021. Т. 17, № 4. С. 6–12. URL : <https://emergency.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/download/1399/1447/557>

Практичне заняття № 4

Тема. Професійні інтоксикації бензолом, аміно-, нітросполуками бензолу

Мета: сформувати чітке уявлення про послідовність і відпрацювати навички при підозрі, діагностиці, встановленні діагнозу та проведенні експертизи працездатності у хворих на професійні інтоксикації бензолом або його сполуками; розширити знання про зміни в аналізах крові при даних отруєннях.

Основні поняття: гостре і хронічне отруєння бензолом, анемія, токсична анемія, апластична анемія.

Обладнання: мультимедійний проектор, ноутбук із презентацією.

План

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування щодо знання основної термінології.
3. Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття.
4. Обговорення теоретичних питань.
5. Теми доповідей / рефератів.
6. Підбиття підсумків: виставлення поточних оцінок.
7. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси).

Питання (тестові завдання)

для перевірки базових знань за темою заняття

1. Укажіть механізм дії бензолу на організм людини.
2. Опишіть клініку хронічного отруєння ароматичними вуглеводами.
3. Які діагностичні критерії отруєння бензолом вам відомі?
4. Які протипоказання щодо роботи з бензолом вам відомі?

Тести

1. Якого характеру токсична дія бензолу при гострому інгаляційному отруєнні?

- А. Гепатотоксична
- Б. Нефротоксична
- В. Гемолітична
- Г. Наркотична
- Д. Подразлива

2. Які лікувальні заходи або препарати слід застосувати при гострому отруєнні парами бензолу?

- А. Припинення контакту з бензолом
- Б. Оксигено- і карбогенотерапія
- В. Стимулятори дихального центру (лобелін або цититон)
- Г. Серцево-судинні засоби
- Д. Усе перераховане

3. Які препарати протипоказані при гострому отруєнні бензолом?

- А. Кофеїн
- Б. Адреналін
- В. Кордіамін
- Г. Сульфокамфокаїн
- Д. Лобелін

4. Яке експертне рішення необхідно прийняти при гострому інгаляційному отруєнні бензолом середньої тяжкості, що закінчилося видужанням?

- А. Видати лікарняний лист на 5–7 днів
- Б. Видати лікарняний лист на 25 днів
- В. Видати профбюлетень
- Г. Спрямувати на МСЕК

5. Який здебільшого характер дії бензолу при хронічній інтоксикації?

- А. Ураження печінки
- Б. Пригнічення гемопоезу
- В. Ураження нирок
- Г. Ураження ЦНС
- Д. Ураження органів дихання

Обговорення теоретичних питань

1. Критерії токсичної анемії.
2. Основні патогенетичні механізми дії отруту крові.
3. Патогенетичні механізми при отруєнні бензолом.
4. Форми ураження нервової системи, печінки та статевих залоз при хронічному отруєнні бензолом.
5. Діагностичні критерії апластичної анемії.

Примітка. Обговорення теоретичних питань може відбуватись у формі відповідей на поставлені питання, диспутів, дискусій, виступів з доповідями, рефератами, обговорення доповідей та рефератів, рецензування відповідей здобувачів вищої освіти тощо.

Теми доповідей / рефератів

1. Алгоритм встановлення професійного характеру захворювання при бензольній інтоксикації.
2. Профілактика при роботі з бензолом та його гомологами. Значення медичних оглядів.

Примітка. При підготовці доповіді, реферату, аналітичного огляду тощо здобувачі вищої освіти можуть також готувати дидактичні наочні матеріали у вигляді таблиць, кодограм, слайдів, рисунків, схем препаратів і т. д.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Професійні хвороби : підруч. / Капустник В. А., Костюк І. Ф., Ігнат'єв О. М. та ін. ; за ред. проф. В. А. Капустника, проф. І. Ф. Костюк. 5-те вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України.
3. Про затвердження порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій : Наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. № 246.

4. Професійні хвороби : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів / Ігнат'єв О. М., Ярмула К. А., Панюта О. І., Загородня Л. І. Одеса, 2015. 56 с.

Додаткова

1. Occupational diseases / Kapustnik V. A., Kostyuk I. F., Bondarenko H. O. et al. ; edited by V. A. Kapustnik, I. F. Kostyuk. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2016. 496 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Ткачишин В. С. Інтоксикація бензолом. Медицина невідкладних станів. 2021. Т. 17, № 7. С. 5–9. URL : <https://emergency.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/download/1432/1480/524>

Практичне заняття № 5

Тема. Професійні інтоксикації сполуками, що використовуються при сільськогосподарських роботах

Мета: сформувати чітке уявлення про послідовність і відпрацювати навички при підозрі, діагностиці, встановленні діагнозу і проведенні експертизи працездатності у хворих на професійні інтоксикації сполуками, що використовуються при сільськогосподарських роботах (хлорорганічні сполуки, фосфорорганічні сполуки, пестициди); розширити знання про зміни в аналізах крові та сечі при даних отруєннях.

Основні поняття: пестициди, хлорорганічні сполуки (ХОС), фосфорорганічні сполуки (ФОС), токсична нефропатія, хронічна ниркова недостатність.

Обладнання: мультимедійний проектор, ноутбук із презентацією.

План

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування щодо знання основної термінології.
3. Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття.
4. Обговорення теоретичних питань.
5. Теми доповідей / рефератів.
6. Підбиття підсумків: виставлення поточних оцінок.
7. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси).

**Питання (тестові завдання)
для перевірки базових знань за темою заняття**

1. Який можливий шлях надходження в організм фосфор-, хлор-, ртутьорганічних та інших пестицидів:

- А. Органи дихання
- Б. Шкіра
- В. Органи травлення
- Г. Органи дихання і шкіра
- Д. Усе перераховане

2. Яка форма інтоксикації пестицидами можлива в умовах виробництва?

- А. Гостра
- Б. Підгостра
- В. Хронічна
- Г. Гостра і підгостра
- Д. Усе перераховане

3. Якій групі пестицидів притаманна здатність до кумуляції?

- А. Фосфорорганічні сполуки
- Б. Хлорорганічні сполуки
- В. Синтетичні піретроїди
- Г. Похідні карбамінових кислот
- Д. Усе перераховане

4. Який патогенетичний механізм є основним при інтоксикації фосфорорганічними сполуками?

- А. Інактивація холінестерази
- Б. Утворення метгемоглобіну
- В. Блокада сульфгідрильних груп
- Г. Блокада ферментів тканинного дихання
- Д. Блокада холінорецепторів

5. Який патогенетичний механізм є основним при інтоксикації хлорорганічними пестицидами?

- А. Інактивація холінестерази
- Б. Утворення метгемоглобіну
- В. Блокада сульфгідрильних груп
- Г. Блокада ферментів тканинного дихання
- Д. Блокада холінорецепторів

Обговорення теоретичних питань

1. Клінічні симптоми при отруєнні ФОС:

- мускариноподібні;
- нікотиноподібні;
- центральні.

2. Яке експертне рішення потрібно прийняти після проведеного курсу лікування з приводу інтоксикації пестицидами за наявності стійкого астеновегетативного синдрому і чому?

3. Яке експертне рішення необхідно прийняти після курсу лікування з приводу інтоксикації пестицидами за наявності вираженої вегетативно-сенсорної полінейропатії і чому?

4. Побудувати алгоритм розслідування нещасного випадку при використанні ФОС.

5. Побудувати алгоритм встановлення професійного характеру гострого отруєння ФОС.

Примітка. Обговорення теоретичних питань може відбуватись у формі відповідей на поставлені питання, диспутів, дискусій, виступів з доповідями, рефератами, обговорення доповідей та рефератів, рецензування відповідей здобувачів вищої освіти тощо.

Теми доповідей / рефератів

1. Три стадії розвитку гострого отруєння ФОС.

2. Інтоксикації ртутьорганічними пестицидами.

Примітка. При підготовці доповіді, реферату, аналітичного огляду тощо здобувачі вищої освіти можуть також готувати дидактичні наочні матеріали у вигляді таблиць, кодограм, слайдів, рисунків, схем препаратів і т. д.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Професійні хвороби : підруч. / Капустник В. А., Костюк І. Ф., Ігнат'єв О. М. та ін. ; за ред. проф. В. А. Капустника, проф. І. Ф. Костюк. 5-те вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України.

3. Про затвердження порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій : Наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. № 246.

4. Професійні хвороби : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів / Ігнат'єв О. М., Ярмула К. А., Панюта О. І., Загородня Л. І. Одеса, 2015. 56 с.

Додаткова

1. Occupational diseases / Kapustnik V. A., Kostyuk I. F., Bondarenko H. O. et al. ; edited by V. A. Kapustnik, I. F. Kostyuk. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2016. 496 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Ткачишин В. С. Інтоксикація фосфорорганічними сполуками. *Гострі та невідкладні стани у практиці лікаря*. 2007. № 5 (7). URL : <https://urgent.com.ua/ua/archive/2007/5%287%29/article-84>

2. Отруєння фосфорорганічними сполуками, ФОС, невідкладна допомога, антидот. *Dastyle. У стилі сучасності. Б'юті блог. Жіночі секрети краси і здоров'я*. URL : <https://dastyle.cv.ua/?p=8016>

3. Ткачишин В. С. Інтоксикації хлорорганічними сполуками. *Гострі та невідкладні стани у практиці лікаря*. 2008. № 2 (10). URL : <https://urgent.com.ua/ua/archive/2008/2%2810%29/article-122/intoksikacii-hlororganichnimi-spolukami>

Практичне заняття № 6

Тема. Професійні хвороби, пов'язані з дією біологічного фактора: інфекційного (COVID-19), паразитарного

Мета: сформувати чітке уявлення про послідовність і відпрацювати навички при підозрі, діагностиці, встановленні діагнозу і проведенні експертизи працездатності у хворих на професійні захворювання, пов'язані з дією біологічного фактора; розширити знання про алгоритм встановлення професійного захворювання у медичних працівників, пов'язаних із COVID-19.

Основні поняття: коронавірусна хвороба (COVID-19), коронавірус SARS-CoV-2, сатурація, симптом «матового скла», ПЛР-діагностика, ІФА-діагностика, Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. № 337.

Обладнання: мультимедійний проектор, ноутбук із презентацією.

План

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування щодо знання основної термінології.
3. Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття.
4. Обговорення теоретичних питань.
5. Теми доповідей / рефератів.
6. Підбиття підсумків: виставлення поточних оцінок.
7. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси).

**Питання (тестові завдання)
для перевірки базових знань за темою заняття**

1. Які з лікарських засобів найчастіше викликають професійні захворювання у медичних працівників?

- А. Атропін
- Б. Анальгін
- В. Дибазол
- Г. Антибактеріальні препарати
- Д. Строфантин
- Е. Преднізолон

2. Основні прояви токсичної дії антибактеріальних препаратів:

- А. Астеновегетативний синдром
- Б. Нейросенсорна приглухуватість
- В. Дисбактеріоз
- Г. Остеопороз

3. Системи-мішені при токсичній дії лікарських і дезінфікуючих засобів:

- А. Нервова система
- Б. Система крові
- В. Дихальна система
- Г. Імунна система
- Д. Усе перераховане

4. Які паразитарні захворювання можуть бути професійними?

- А. Гельмінтози
- Б. Протозоозози
- В. Ентомози
- Г. Акаріїзи
- Д. Туберкульоз

5. У працівників яких професій найчастіше спостерігається професійний токсоплазмоз?

- А. Свинарки
- Б. Доярки
- В. Кролівники
- Г. Робітники м'ясокомбінатів
- Д. Будівельники

6. Які з представлених груп інфекційних хвороб можуть бути професійними?

- А. Кишкові інфекції
- Б. Інфекції дихальних шляхів
- В. Інфекції зовнішніх покривів
- Г. Інфекції статевих органів

7. За даними ВООЗ, до розповсюджених симптомів COVID-19 належать:

- А. Лихоманка (температура — 37,5 °С або вище)
- Б. Кашель — може бути будь-який вид кашлю, не лише сухий
- В. Задишка
- Г. Важкість дихання
- Д. Усе перераховане

8. Заходи з респіраторної гігієни й етикету кашлю передбачають:

- А. Необхідність прикриття під час кашлю або чхання носа і рота серветкою або зігнутих ліктем
- Б. Дотримання гігієни рук (їх миття з милом) після контакту з виділеннями з дихальних шляхів
- В. Недопущення торкання очей, носа і рота потенційно забрудненими руками
- Г. Вдягання медичної маски за підозри на COVID-19 тим, хто не має протипоказань до цього
- Д. Усе перераховане

9. Клінічно-діагностичні прояви: лихоманка вище 38 °С; частота дихання більше 22/хв; задишка при фізичних навантаженнях; пневмонія (підтверджена за допомогою комп'ютерної томографії легень); $SpO_2 < 95 \%$; CRP сироватки крові > 10 мг/л — характерні для такого:

- А. Легкого перебігу COVID-19
- Б. Середньотяжкого перебігу COVID-19
- В. Тяжкого перебігу COVID-19
- Г. Вкрай тяжкого перебігу COVID-19

10. Який із представлених специфічних методів діагностики COVID-19 є «золотим стандартом»?

А. Полімеразна ланцюгова реакція зі зворотною транскрипцією на виявлення нуклеїнової кислоти коронавірусу в матеріалі від хворого

- Б. Швидкий тест на виявлення антитіл до коронавірусу в крові за допомогою імунохроматографічного методу
- В. Імуноферментний метод

Обговорення теоретичних питань

1. Професійні захворювання під дією біологічного фактора, які можуть виникати у медичних працівників (збудник, джерело зараження, шлях передавання, групи ризику, клінічні прояви): сибірська виразка, туберкульоз, бруцельоз, лептоспіроз, ехінококоз, токсоплазмоз, гепатит В, СНІД.
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» від 17.04.2019 р. № 337.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до переліку професійних захворювань» від 13.05.2020 р. № 394.
4. Основні ланки патогенезу в розвитку коронавірусної хвороби.
5. Проаналізувати зміни у показниках лабораторних і функціональних методів діагностики при коронавірусній хворобі, використовуючи реальні або умовні історії хвороби пацієнтів з коронавірусною хворобою (COVID-19).

Примітка. Обговорення теоретичних питань може відбуватись у формі відповідей на поставлені питання, диспутів, дискусій, виступів з доповідями, рефератами, обговорення доповідей і рефератів, рецензування відповідей здобувачів вищої освіти тощо.

Теми доповідей / рефератів

1. «Цитокіновий шторм» у хворих на COVID-19.
2. Основні ускладнення у пацієнтів після перенесеного COVID-19.

Примітка. При підготовці доповіді, реферату, аналітичного огляду тощо здобувачі вищої освіти можуть також готувати дидактичні наочні матеріали у вигляді таблиць, кодограм, слайдів, рисунків, схем препаратів і т. д.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Професійні хвороби : підруч. / Капустник В. А., Костюк І. Ф., Ігнат'єв О. М. та ін. ; за ред. проф. В. А. Капустника, проф. І. Ф. Костюк. 5-те вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України.

3. Про затвердження порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій : Наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. № 246.

4. Професійні хвороби : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів / Ігнат'єв О. М., Ярмула К. А., Панюта О. І., Загородня Л. І. Одеса, 2015. 56 с.

5. Особливості експертизи випадків непрацездатності працівників медичних закладів внаслідок коронавірусної інфекції / Ігнат'єв О. М., Панюта О. І., Опаріна Т. П. та ін. *Вісник морської медицини*. 2020. № 4. С. 8–12.

Додаткова

1. Occupational diseases / Kapustnik V. A., Kostyuk I. F., Bondarenko H. O. et al. ; edited by V. A. Kapustnik, I. F. Kostyuk. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2016. 496 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Посібник з попередження та лікування COVID-19. URL : <https://www.pravda.com.ua/files/COVID-19-dobrobut.pdf>

2. Особливості рентгенологічної картини ураження легень при COVID-19 у дорослих пацієнтів, хворих на муковісцидоз. *Український радіологічний та онкологічний журнал*. 2022. Т. 30, № 2. С. 9–24. URL : <https://ukroj.com/index.php/journal/article/view/152>

Практичне заняття № 7

Тема. Вібраційна хвороба. Висотна та кесонна хвороби

Мета: сформувати чітке уявлення про послідовність і відпрацювати навички при підозрі, діагностиці, встановленні діагнозу і проведенні експертизи працездатності у хворих на вібраційну хворобу, висотну та кесонну хвороби; розширити знання про патологічні зміни в організмі при даних професійних захворюваннях.

Основні поняття: локальна і загальна вібрація, вібраційна хвороба, висотна хвороба, кесонна хвороба.

Обладнання: мультимедійний проектор, ноутбук із презентацією.

План

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування щодо знання основної термінології.
3. Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття.
4. Обговорення теоретичних питань.
5. Теми доповідей / рефератів.
6. Підбиття підсумків: виставлення поточних оцінок.
7. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси).

Питання (тестові завдання)

для перевірки базових знань за темою заняття

1. При періодичних медичних оглядах осіб, що наражаються на вплив локальної вібрації, проводиться:
 - А. Реовазографія
 - Б. Осцилографія
 - В. Динамометрія
 - Г. Холодова проба

2. Курси загальних ультрафіолетових опромінювань з метою профілактики вібраційної патології проводяться:

- А. Один раз на рік
- Б. Двічі на рік
- В. Тричі на рік
- Г. Чотири рази на рік

3. При якій стадії вібраційної хвороби може спостерігатися зниження сухожильних рефлексів?

- А. Першій
- Б. Другій
- В. Третій
- Г. Усе перераховане

4. Яка скарга не є характерною при вібраційній хворобі від впливу загальної вібрації I стадії?

- А. Періодичні головні болі, запаморочення
- Б. Підвищена стомлюваність, дратівливість
- В. Мерзлякуватість стоп
- Г. набряк кистей, стоп

Обговорення теоретичних питань

1. Побудувати алгоритм діагностичних досліджень пацієнту з підозрою на розвиток вібраційної хвороби.

2. Проаналізувати зміни у показниках лабораторних і функціональних методів діагностики при вібраційній хворобі, використовуючи реальні або умовні історії хвороби пацієнтів з вібраційною хворобою.

3. Визначити методи профілактики вібраційної хвороби у працюючих на окремих виробництвах.

Примітка. Обговорення теоретичних питань може відбуватись у формі відповідей на поставлені питання, диспутів, дискусій, виступів з доповідями, рефератами, обговорення доповідей та рефератів, рецензування відповідей здобувачів вищої освіти тощо.

Теми доповідей / рефератів

- 1. Кесонна (декомпресійна) хвороба.
- 2. Висотна хвороба.

Примітка. При підготовці доповіді, реферату, аналітичного огляду тощо здобувачі вищої освіти можуть також готувати дидактичні наочні матеріали у вигляді таблиць, кодограм, слайдів, рисунків, схем препаратів і т. д.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Професійні хвороби : підруч. / Капустник В. А., Костюк І. Ф., Ігнат'єв О. М. та ін. ; за ред. проф. В. А. Капустника, проф. І. Ф. Костюк. 5-те вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України.

3. Про затвердження порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій : Наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. № 246.

4. Професійні хвороби : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів / Ігнат'єв О. М., Ярмаула К. А., Панюта О. І., Загородня Л. І. Одеса, 2015. 56 с.

Додаткова

1. Occupational diseases / Kapustnik V. A., Kostyuk I. F., Bondarenko H. O. et al. ; edited by V. A. Kapustnik, I. F. Kostyuk. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2016. 496 p.

2. Бейтс К. Кошмар дайвера: два дні під водою без світла і кисню. *BBC News*. 2017. URL: <https://www.bbc.com/russian/features-40619593>

3. Смертоносні глибини. Як фридайвер мало не загинув на шляху до світового рекорду. *BBC News*. 2019. URL: <https://www.bbc.com/russian/features-50458209>

Електронні інформаційні ресурси

1. Семер'як О. М., Соловйов О. І. Гігієнічна оцінка умов праці гірників вугільних шахт з професійною патологією від дії загальної вібрації. *Український журнал з проблем медицини праці*. 2018. № 2 (55). С. 57–67. URL: <https://doi.org/10.33573/ujoh2018.02.057>

Практичне заняття № 8

Тема. Нейросенсорна приглухуватість

Мета: сформувати чітке уявлення про послідовність і відпрацювати навички при підозрі, діагностиці, встановленні діагнозу і проведенні експертизи працездатності у хворих на професійні захворювання, а саме — нейросенсорну приглухуватість; розширити знання про патологічні зміни, які виникають при даному професійному захворюванні.

Основні поняття: промисловий шум, характеристики шуму, нейросенсорна приглухуватість, аудіометрія, камертон.

Обладнання: мультимедійний проектор, ноутбук із презентацією.

План

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування щодо знання основної термінології.
3. Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття.
4. Обговорення теоретичних питань.
5. Теми доповідей / рефератів.
6. Підбиття підсумків: виставлення поточних оцінок.
7. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси).

Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття

1. Робота чоловіків пов'язана з випробуванням двигунів великої потужності (реактивних літаків). Який спектр шуму діє найбільш несприятливо на організм людини?
 - А. Низько- та середньочастотний
 - Б. Середньочастотний

- В. Низькочастотний
- Г. Високочастотний

2. Чоловік, 49 років, працює диригентом протягом 20 років. Останні 2 міс. не чує деякі інструменти. Періодично виникає головний біль, запаморочення. Під час проведення загальної отоскопії змін не виявлено. На аудіограмі підвищення рівня чутливості. Шепітну мову чує нормально. Рентгенограма кісток черепа без змін. Поставте діагноз:

- А. Кохлеарний неврит
- Б. Отит
- В. Латентний енцефаліт
- Г. Отосклероз
- Д. Пухлина головного мозку

3. Чоловіку після обстеження був поставлений діагноз: «Професійна приглухуватість». Який патогенетичний механізм наявний при професійній приглухуватості?

- А. Травмуюча дія надмірної акустичної енергії
- Б. Порушення регулювальної дії підкіркових центрів на трофіку звукосприймального апарату
- В. Порушення гемодинаміки внутрішнього вуха
- Г. Судинні порушення в кірковому відділі слухового аналізатора
- Д. Усе перераховане

4. Чоловік, 49 років, працює 15 років випробувачем двигунів. З якими скаргами звернувся цей чоловік до лікаря під час періодичного медичного огляду?

- А. Зниження слуху
- Б. Головний біль
- В. Зниження пам'яті
- Г. Шум і дзвін у вухах
- Д. Дратливість

5. Чоловік, 50 років, працює проходчиком у шахті. При проходженні медичного огляду в який документ заносять результати працюючих у шкідливих і важких умовах праці?

- А. Картка робітника
- Б. Санітарна книжка

- В. Амбулаторна картка
- Г. Історія хвороби
- Д. Диспансерна картка

Обговорення теоретичних питань

1. Побудувати алгоритм діагностичних досліджень пацієнта з підозрою на розвиток нейросенсорної приглухуватості.

2. Проаналізувати зміни у показниках лабораторних і функціональних методів діагностики при нейросенсорній приглухуватості, використовуючи реальні або умовні історії хвороби пацієнтів з нейросенсорною приглухуватістю.

3. Визначити методи профілактики нейросенсорної приглухуватості у працюючих на окремих виробництвах.

Примітка. Обговорення теоретичних питань може відбуватись у формі відповідей на поставлені питання, диспутів, дискусій, виступів з доповідями, рефератами, обговорення доповідей та рефератів, рецензування відповідей здобувачів вищої освіти тощо.

Теми доповідей / рефератів

- 1. Аудиометрія, техніка проведення, можливості та значення методу.
- 2. Фізіотерапевтичні методи в лікуванні нейросенсорної приглухуватості.

Примітка. При підготовці доповіді, реферату, аналітичного огляду тощо здобувачі вищої освіти можуть також готувати дидактичні наочні матеріали у вигляді таблиць, кодограм, слайдів, рисунків, схем препаратів і т. д.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Професійні хвороби : підруч. / Капустник В. А., Костюк І. Ф., Ігнат'єв О. М. та ін. ; за ред. проф. В. А. Капустника, проф. І. Ф. Костюк. 5-те вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України.

3. Про затвердження порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій : Наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. № 246.

4. Професійні хвороби : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів / Ігнат'єв О. М., Ярмула К. А., Панюта О. І., Загородня Л. І. Одеса, 2015. 56 с.

Додаткова

1. Occupational diseases / Kapustnik V. A., Kostyuk I. F., Bondarenko H. O. et al. ; edited by V. A. Kapustnik, I. F. Kostyuk. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2016. 496 p.

2. Бейтс К. Кошмар дайвера: два дні під водою без світла і кисню. *BBC News*. 2017. URL: <https://www.bbc.com/russian/features-40619593>

3. Смертоносні глибини. Як фридайвер мало не загинув на шляху до світового рекорду. *BBC News*. 2019. URL: <https://www.bbc.com/russian/features-50458209>

Електронні інформаційні ресурси

1. Семеряк О. М., Соловйов О. І. Гігієнічна оцінка умов праці гірників вугільних шахт з професійною патологією від дії загальної вібрації. *Український журнал з проблем медицини праці*. 2018. № 2 (55). С. 57–67. <https://doi.org/10.33573/ujoh2018.02.057>

Практичне заняття № 9

Тема. Професійні захворювання, пов'язані з перенапруженням окремих органів і систем

Мета: сформуванати чітке уявлення про послідовність і відпрацювати навички при підозрі, діагностиці, встановленні діагнозу і проведенні експертизи працездатності у хворих на професійні захворювання, пов'язані з перенапруженням окремих органів і систем (професійні дискінезії, міофасцити, остеохондропатії, тендовагініт, стенозуючий лігаментит, бурсит); розширити знання про патологічні зміни, які виникають при перенапруженні опорно-рухового апарату.

Основні поняття: професійні дискінезії, професійний тендовагініт, міозит, лігаментит, бурсит, полінейропатія, радикулопатія, професійні неврози.

Обладнання: мультимедійний проектор, ноутбук із презентацією.

План

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування щодо знання основної термінології.
3. Питання (тестові завдання) для перевірки базових знань за темою заняття.
4. Обговорення теоретичних питань.
5. Теми доповідей / рефератів.
6. Підбиття підсумків: виставлення поточних оцінок.
7. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси).

**Питання (тестові завдання)
для перевірки базових знань за темою заняття**

1. Який тип праці здебільшого призводить до розвитку захворювань опорно-рухового апарату?
 - А. Інтенсивна праця
 - Б. Праця у шкідливих умовах
 - В. Важка праця
 - Г. Праця на роботах, де є потреба у професійному відборі

2. Який синдром відсутній у списку професійних захворювань (від перенапруження) опорно-рухового апарату?
 - А. Хронічний тендовагініт
 - Б. Бурсит
 - В. Асептичний остеонекроз
 - Г. Контрактура Дюпюїтрена

3. Найбільш часто синдроми професійної патології (від перенапруження) розвиваються в м'язах:
 - А. Плеча
 - Б. Передпліччя
 - В. Кисті
 - Г. Стегна

4. У ділянці якого суглоба найбільш часто розвивається синдром професійного бурситу?
 - А. Плечового
 - Б. Ліктьового
 - В. Ключично-акроміального
 - Г. Міжфалангових

5. Які лікарські препарати не застосовують при лікуванні професійних (від перенапруження) поліневропатій?
 - А. Вітаміни групи В
 - Б. Судинорозширювальні препарати
 - В. Гангліоблокатори
 - Г. Біогенні стимулятори
 - Д. Комплекси

6. При якому синдромі професійної патології (від перенапруження) опорно-рухового апарату показане оперативне лікування?

- А. Міозит
- Б. Тендовагініт
- В. Патологічна перебудова кістки
- Г. Стенозуючий лігаментоз
- Д. Остеоартроз

7. При якому професійному захворюванні (від перенапруження) необхідне раннє раціональне працевлаштування?

- А. Синдроми асептичного остеонекрозу
- Б. Міалгія
- В. Вегетативно-сенсорна поліневропатія
- Г. Стилоїдоз
- Д. Бурсит

8. Як називається початкова (функціональна) стадія патології м'язів від перенапруження?

- А. Міалгія
- Б. Міозит
- В. Міофасцит
- Г. Міофіброзит
- Д. Усе перераховане

9. При якому професійному захворюванні (від перенапруження) трудовий прогноз найбільш сприятливий?

- А. Міозит
- Б. Бурсит
- В. Хронічний тендовагініт
- Г. Сенсомоторна поліневропатія
- Д. Спондилоартроз

10. Яке експертне рішення необхідно прийняти за наявності професійного синдрому (від перенапруження) асептичного остеонекрозу?

- А. Продовжувати роботу при дотриманні санітарно-гігієнічних норм праці
- Б. Видати профбюлетень для проведення амбулаторного лікування
- В. Видати лікарняний лист для проведення лікування амбулаторно або в стаціонарі
- Г. Спрямувати на МСЕК

Обговорення теоретичних питань

1. Побудувати алгоритм діагностичного обстеження для робітника з підозрою на професійний тендовагініт.

2. Проаналізувати зміни у показниках лабораторних, функціональних і променевих методів діагностики при професійному бурситі, використовуючи реальні або умовні історії хвороби пацієнтів із захворюваннями опорно-рухового апарату, спричинених перенапруженням.

3. Визначити методи профілактики перенапруження у працюючих на окремих виробництвах.

Примітка. Обговорення теоретичних питань може відбуватись у формі відповідей на поставлені питання, диспутів, дискусій, виступів з доповідями, рефератами, обговорення доповідей та рефератів, рецензування відповідей здобувачів вищої освіти тощо.

Теми доповідей / рефератів

1. Професійні радикулопатії.

2. Професійні неврози.

Примітка. При підготовці доповіді, реферату, аналітичного огляду тощо здобувачі вищої освіти можуть також готувати дидактичні наочні матеріали у вигляді таблиць, кодограм, слайдів, рисунків, схем препаратів і т. д.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Професійні хвороби : підруч. / Капустник В. А., Костюк І. Ф., Ігнат'єв О. М. та ін. ; за ред. проф. В. А. Капустника, проф. І. Ф. Костюк. 5-те вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України.

3. Про затвердження порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій : Наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. № 246.

4. Професійні хвороби : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів / Ігнат'єв О. М., Ярмула К. А., Панюта О. І., Загородня Л. І. Одеса, 2015. 56 с.

Додаткова

1. Occupational diseases / Kapustnik V. A., Kostyuk I. F., Bondarenko H. O. et al. ; edited by V. A. Kapustnik, I. F. Kostyuk. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2016. 496 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Бурсит. *MSD довідник. Версія для фахівців.* URL : <https://www.msmanuals.com/uk/professional/musculoskeletal-and-connective-tissue-disorders/bursa-muscle-and-tendon-disorders/bursitis>

ЗМІСТ

Практичне заняття 1	3
Практичне заняття 2	6
Практичне заняття 3	10
Практичне заняття 4	14
Практичне заняття 5	18
Практичне заняття 6	22
Практичне заняття 7	27
Практичне заняття 8	30
Практичне заняття 9	34

Професійні хвороби : метод. розробка до практичних занять для здобувачів вищої освіти 6 курсу медичного факультету / розроб. : О. Ігнат'єв, Т. Опаріна, О. Панюта [та ін.]. — Одеса : ОНМедУ, 2025. — 40 с.

Методичну розробку складено співробітниками кафедри професійної патології і функціональної діагностики та фтизіопульмонології з метою набуття здобувачами вищої освіти базових практичних знань та навичок і професійних компетентностей з питань діагностики та лікування професійних захворювань.

Для здобувачів освіти 6 курсу медичного факультету.

УДК 616-057(076)

Навчальне видання

ПРОФЕСІЙНІ ХВОРОБИ

Методична розробка до практичних занять для здобувачів вищої освіти 6 курсу медичного факультету

Розробники:

Олександр Ігнат'єв, Тамара Опаріна, Олексій Панюта,
Людмила Загородня, Тетяна Ямілова, Тетяна Прутіян,
Вероніка Волянська, Наталя Шевченко

Формат 60x84/16. Ум.-друк. арк. 2,30. Тираж 100 пр. Зам. 2790

Одеський національний медичний університет
65082, Одеса, Валіховський пров., 2.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 668 від 13.11.2001.
e-mail: office@onmedu.edu.ua тел.: (048) 723-42-49 факс: (048) 723-22-15

